

INSENERID-1 OÜ
insenerid1@gmail.com

Teie 03.12.2025
Meie 18.12.2025 nr 12.2-1/5240-2

Teade järelevamenetluse alustamata jätmise kohta

Lugupeetud Innart Hints

Edastasite 03.12.2025 Rahandusministeeriumile e-kirja, mida Rahandusministeerium käsitleb riigihangete seaduse (RHS) § 207 lg 1 mõistes järelevaveteatena (edaspidi ka teade).

Teates märkisite, et soovisite osaleda Pärnu Linnavalitsuse (edaspidi hankija) poolt Pärnu linna dokumendiregistris (edaspidi dokumendiregister) avaldatud alla lihthanke piirmäära jäävas ostumenetluses „Pärnu J.V. Jannseni tn 39 hoone ruumide ja piirdeaia remonttööd”. Teate sisuks oli aga hankija poolt dokumendiregistris avaldatud ostumenetlus „Pärnu Laste ja Noorte Tugikeskuse varuelektrisüsteem”.

Rahandusministeeriumi jurist palus Teil 15.12.2025 saadetud e-kirja teel täpsustada, millise ostumenetluse kohta Te järelevaveteate esitasite. Antud kirjale Te ei vastanud. Kuivõrd olite teatesse lisanud viite dokumendiregistris avaldatud ostumenetlusele „Pärnu Laste ja Noorte Tugikeskuse varuelektrisüsteem” ning teatele lisatud kirjavahetus puudutas samuti just seda ostumenetlust, järeldeb Rahandusministeerium, et olete soovinud järelevaveteadet esitada just selle, mitte ostumenetluse „Pärnu J.V. Jannseni tn 39 hoone ruumide ja piirdeaia remonttööd” kohta.

Riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 205 lg 1 p 1 alusel võib Rahandusministeerium järelevamenetluse alustada põhjendatud kahtluse korral käesoleva seaduse §-s 207 sätestatud järelevaveteate põhjal või mõnel muul ajendil, kui on küllaldaselt andmeid, mis viitavad käesoleva seaduse rikkumisele, ja puuduvad § 206 lõikes 1 nimetatud asjaolud. RHS § 206 lg 1 p 3 alusel järelevamenetlust ei alustata, kui rikkumisele viitavad andmed ei ole põhjendatud kahtluse tekkimiseks küllaldaselt või rikkumist ei esine.

Kuivõrd teate sisuks olnud ostumenetluse maksumus jääb alla lihthanke piirmäära, selgitame esmalt n-ö väikeostude ehk alla lihthanke piirmäära jäävate asjade, teenuste ja ehitustööde tellimise ostumenetluse regulatsiooni ja eesmärki RHS-is. RHS ei sätesta allapoole lihthanke piirmäära (vt RHS § 14 lg 1) jäävate hankeobjektide soetamiseks menetlusreegleid. Hankelepingu eeldatavast maksumusest ja piirmääradest sõltub, milliste menetlusreeglite

järgi tuleb riigihanke menetlus läbi viia, ning võib sõltuda ka see, millise rangusastmega riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid sisustada (vt RKHKO 3-3-1-51-16 , p-d 15 ja 17.3.). Väiksema maksumusega hangetes ei kohaldu üldpõhimõtted sama rangusastmega kui suurema maksumusega hangetes, seda eriti juhul, kui maksumus jääb nii alla riigihanke kui ka lihthanke piirmäära (vt Simovart, M. A., Parrest, N. (2018). Põhimõttest lex specialis derogat legi generali riigihankeõiguse näitel. – Juridica. Nr. 4, lk 232.). Piirmäärad peaksid tagama tasakaalu menetlusele tehtavate kulude ja menetlusest saadava tulu ning hankijate töökoormuse ja pakkujate huvide vahel, võttes mh arvesse hangete läbipaistvust ja kontrollitavust, eri valdkondades toimuvaid hinnakõikumisi jms (vt RHS eelnõu (450 SE I) seletuskiri, lk 40.).

Eelnevast tuleneb, et alla RHS § 14 lg-s 1 sätestatud lihthanke piirmäära jääva soetuse puhul on menetlusreeglid tunduvalt leebemad kui teiste, seaduses täpsemalt reguleeritud menetlusliikide puhul ning hankijal tuleb sellise menetluse puhul lähtuda üksnes RHS-i 1. peatükis ja enda hankekorras sätestatust.

Hankija poolt hankelepingu täitmise kohaga tutvumise kohustuse sätestamise võimalus hanke alusdokumendis on ette nähtud RHS 2. peatükis §-s 77 lg 4 p 10. RHS 2. peatükis paiknev § 92 lg 3 sätestab, et kui pakkumusi on võimalik esitada üksnes pärast hankelepingu täitmise kohaga tutvumist või riigihanke alusdokumente selgitavate dokumentide kohapeal kontrollimist, määrab hankija pakkumuste esitamise tähtaja, mis võimaldab kõikidel ettevõtjatel saada pakkumuse esitamiseks piisavalt teavet. RHS § 111 lg 6 p 1 sätestab, et ettevõtjal ei ole õigust esitada pakkumust, kui hankija on riigihanke alusdokumentides sätestanud, et pakkumuse saab esitada üksnes pärast hankelepingu täitmise kohaga tutvumist või riigihanke alusdokumente selgitavate dokumentide kohapeal kontrollimist ja ettevõtja ei ole seda hankija määratud ajal teinud. See, mis on selle kohustuse täitmata jätmise õiguslik tagajärg, sõltub riigihanke alusdokumentide tingimustest. Juhul, kui riigihankealusdokument sätestab vaid tutvumise kohustuse ega näe selle rikkumise puhuks ette kohustusliku tagajärjena pakkumuse tagasi lükkamist, ei ole hankijal ka kohustust pakkumus tagasi lükata, vaid õigus seda kaalutluse tulemusel teha. Selleks, et seada pakkumuse esitamise õigus sõltuvusse hankelepingu täitmise kohaga eelnevalt tutvumisest, peab hankija kindlaks määrama ka konkreetse aja või ajavahemiku, mil huvitatud isikud saavad kohapeal käia. Seda, mitut erinevat täitmise kohaga tutvumise aega hankija ette nägema või võimaldama peab, seadus ei sätesta.

Kuivõrd hankelepingu täitmise kohaga tutvumise kohustust reguleerivad normid paikevad aga RHS-s 2. peatükis (mida hankija peab järgima kui riigihanke eeldatav maksumus on vähemalt võrdne riigihanke piirmääraga, mis on ehitustööde puhul 150 000 eurot, teenuste korral 60 000 eurot km-ta), ei pea hankija nendega alla lihthanke piirmäära jäävate ostumenetluste puhul arvestama.

Hankija on 27.11.2025 dokumendiregistris avaldatud ostumenetluse dokumendis „Hinnaparing_LNTK_varuelektrisüsteem” sätestanud, et enne hinnapakkumise tegemist tuleb tööde mahtudega ja hetke olukorraga tutvuda kohapeal 2. detsembril 2025 kell 11.00 aadressil Oja tn 97. Pakkujal, kes ei ole käinud objektiga tutvumas ja kelle esindaja ei ole objektiga tutvumise aktile allkirja andnud, puudub pakkumuse esitamise õigus ja hankija jätab sellise pakkumuse läbi vaatamata. Seega on hankija konkreetse hankelepingu täitmise kohaga tutvumise aja sätestanud ning see nõue pole vastuolus riigihanke korraldamise üldpõhimõtetega.

Juhime tähelepanu, et Teie poolt hankijaga kirjavahetuses viidatud Rahandusministeeriumi korduma kippuvate küsimuste vastus on koostatud 06.11.2010 ning täiendatud 07.06.2013 ja 15.10.2013. Tegu on vastusega, mis puudutas enne 30.08.2017 kehtinud (ehk enne praegu kehtivat) riigihangete redaktsiooni. Varasema redaktsiooni § 35 lg 8 järgi pidi hankija, kui pakkumusi on võimalik esitada üksnes pärast hankelepingu täitmise kohaga tutvumist või hankedokumente selgitavate dokumentide, eelkõige tehnilise kirjelduse koostamise aluseks olnud dokumentide kohapeal kontrollimist, pikendama vajaduse ilmnemisel mõistliku tähtaja võrra pakkumuste esitamise tähtaega ja vajaduse korral lükkama edasi pakkumuste avamise aega, et kõik taotlejad või hankemenetluses osalemisest huvitatud isikud võiksid saada kätte pakkumuse esitamiseks vajaliku teabe. Kehtivas redaktsioonis sellist nõuet enam ei ole ning RHS § 82 lg 3 sätestab üksnes, et kui hankija ei tee ettevõtjatele riigihanke alusdokumente kättesaadavaks käesoleva seaduse § 77 lõikes 1 nimetatud viisil või lõikes 2 sätestatud tähtaegade jooksul või ei tee ettevõtjatele lisateavet kättesaadavaks § 46 lõikes 1 sätestatud tähtaegade jooksul, kuigi neid taotleti õigeaegselt, pikendab hankija vajaduse ilmnemisel mõistliku tähtaja võrra pakkumuste esitamise tähtaega ja vajaduse korral lükkab edasi pakkumuste avamise aega, et kõik ettevõtjad võiksid kätte saada pakkumuse esitamiseks vajaliku teabe. Seega ei pruugi Rahandusministeeriumi varasem selgitus kehtiva redaktsiooni kohta enam asjakohane olla, kuivõrd kehtivas seaduses ei sõltu hankelepingu täitmise kohaga tutvumise kohustus enam pakkumuste esitamise tähtaja pikendamise alusest.

Lähtudes eeltoodust ning tuginedes RHS § 203 lg-tele 1 ja 3, § 205 lg 1 p-le 1 ja § 206 lg 1 p-le 3 ja lg-le 3 koostoimes, teatame, et Rahandusministeerium ei alusta Teie 03.12.2025 teate ajendil järelevalvemenetlust.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Estella Põllu
riigihangete valdkonna juht

Saara Selgmäe 5381 1142
saara.selgmae@fin.ee